

REPUBLIKA HRVATSKA
Općinski sud u Zlataru
Stalna služba u Zaboku
Zabok, Matije Gupca 22

Poslovni broj P-110/2024-18

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Općinski sud u Zlataru, Stalna služba u Zaboku, po sucu Nadi Mohač, u pravnoj stvari tužitelja Željka Šafrana, OIB: 85174541503, Poznanovec, Narodnih heroja 1a, kojeg zastupa odvjetnik Tomislav Bartolić iz Zagreba, Mrazovićeve 5, protiv tuženika: 1. Raiffeisenbank Austria d.d., OIB: 53056966535 iz Zagreba, Magazinska cesta 69, kojeg zastupaju odvjetnici iz Odvjetničkog društva Mađarić & Lui d.o.o. iz Zagreba, Zelinska 4 i 2. EOS Matrix d.o.o., OIB: 76674680107, Horvatova 82, Zagreb, kojeg zastupaju odvjetnici iz Odvjetničkog društva Haid & Švaljek Krešić j.t.d. iz Zagreba, Trnjanska cesta 67, radi utvrđenja ništetnosti, nakon 17. ožujka 2026. održane i zaključene javne glavne rasprave, u nazočnosti tužitelja osobno uz punomoćnika – odvjetnika Juraja Bartolića, punomoćnice 1.-tuženika – odvjetnice Barbare Knežević i punomoćnice 2.-tuženika – odvjetnice Tee Švaljek Krešić, dana 30. travnja 2026.

p r e s u d i o j e

I. Odbijaju se kao neosnovani glavni tužbeni zahtjevi tužitelja Željka Šafrana, koji glase:

1. "Utvrđuje se ništetnim ugovor o kreditu 228-50-3843160, sklopljen 15. prosinca 2006. između tužitelja Željka Šafrana kao korisnika kredita i 1.-tuženika RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d., kao kreditora, sa sporazumom o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini upisanoj u zemljišnim knjigama Općinskog suda u Zlataru, Zemljišnoknjižni odjel Zabok, kat.čest.br. 701/ i 701/9 upisane u zk.ul. 2262 k.o. Poznanovec, pod posl.br. Z-2854/06, solemniziran dana 19. prosinca 2006. od strane javnog bilježnika Vlaste Podgajskog iz Zaboka pod posl. br. OU-983/06."

2. "Utvrđuje se ništetnim ugovor o prijenosu zaključen između 1.-tuženika RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d. i 2.-tuženika EOS MATRIX d.o.o., solemniziran po javnom bilježniku Ilinki Lisonek iz Zagreba dana 17. prosinca 2018. pod brojem OV-12234/2018."

II. Nalaže se tužitelju Željku Šafranu naknaditi 1.-tuženiku Raiffeisenbank Austria d.d. troškove postupka u iznosu od 750,00 eura sa zakonskim zateznim kamatama tekućima od 30. travnja 2026. do isplate, po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem referentne stope, koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja ili granična kamatna stopa proizašla iz

natječajnih postupaka za varijabilnu stopu za posljednje glavne operacije refinanciranja Europske središnje banke, za tri postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine, u roku od 15 dana.

III. Nalaže se tužitelju Željku Šafranu naknaditi 2.-tuženiku EOS Matrix d.o.o. troškove postupka u iznosu od 750,00 EUR sa zakonskim zateznim kamatama tekućima od 30. travnja 2026. do isplate, po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem referentne stope, koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja ili granična kamatna stopa proizašla iz natječajnih postupaka za varijabilnu stopu za posljednje glavne operacije refinanciranja Europske središnje banke, za tri postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine, u roku od 15 dana.

Obrazloženje

1. 1. Tužitelj je u tužbi naveo da je 15. prosinca 2006. kao korisnik kredita s 1.-tuženikom sklopio ugovor o kreditu broj 228-50-3843160, koji je solemniziran kod javnog bilježnika Vlaste Podgajskog iz Zaboka, pod brojem OU-983/2006 radi kupnje stambenog prostora. Iznos kredita bila je kunska protuvrijednost 120.000,00 CHF, obračunata po srednjem tečaju tuženika za CHF na dan korištenja kredita. Ugovorena je promjenjiva kamatna stopa, koja je iznosila 3,95% godišnje na dan sklapanja ugovora. Također je ugovoreno da će se kredit otplaćivati u valuti uvećan za pripadajući iznos redovne mjesečne kamate, a plativo u protuvrijednosti kuna prema srednjem tečaju kredita u CHF važećem na dan dospelja ili na dan plaćanja.

1. 2. Tužitelj je naveo da je ugovor o kreditu prethodno sastavio 1.-tuženik u formi unaprijed uobičajenog tipskog (adhezijskog) ugovora te da stranke nisu prethodno pojedinačno pregovarale o svim pojedinim ugovornim odredbama jer je tužitelj de facto samo mogao prihvatiti tekst ugovora o kreditu u cijelosti uz ugovaranje iznosa kredita, roka povrata i stopu kamatne stope. Naveo je da ugovor o kreditu sadrži ništetne odredbe u pogledu primjene promjenjive kamatne stope, tj. u dijelu u kojem je ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja obveze promjenjiva u skladu s jednostranom odlukom 1.-tuženika te u pogledu vezanja isplate uz valutu CHF, budući da su te odredbe protivne načelu savjesnosti i poštenja te predstavljaju nepoštenu trgovačku praksu jer se o njima nije pojedinačno pregovaralo te su prouzročile znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Tužitelj je naveo da su ugovorne odredbe ništetne jer su protivne odredbama čl. 81. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", br. 96/03 – u daljnjem tekstu ZZZP/03), čl. 96. i 97. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", br. 79/07, 125/07, 79/09 i 89/09 – u daljnjem tekstu: ZZZP/07) i odredbama čl. 4. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br. 35/05 – u daljnjem tekstu: ZOO/05) i čl. 12. Zakona o obveznim odnosima, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01 – u daljnjem tekstu: ZOO/91).

1. 3. Tužitelj se u tužbi pozvao na pravna utvrđenja iz pravomoćnih presuda donesenih u kolektivnom sporu za zaštitu interesa i prava potrošača, prema kojima je 1.-tuženik, pored ostalih banaka, povrijedio kolektivne interese i prava potrošača sklapajući ugovore o kreditima u kojima je koristio ništetne i nepoštene ugovorne odredbe koje se odnose na redovnu kamatnu stopu, promjenjivu prema jednostranim odlukama banke i na valutnu klauzulu prema kojoj je glavnica vezana uz valutu CHF.

1. 4. Tužitelj je naveo da jednostrano i samovoljno povećanje kamatne stope i povećanje glavnice zbog povišenja tečaja CHF-a dovelo do dvostrukog povećanja kamata s dva osnova, a da je takav mehanizam ništetan prema odredbama čl. 81. st. 1. i 87. st. 1. ZZP/03 i čl. 96. st. 1. i čl. 102. st. 1. ZZP/07, a da je ništetan i prema odredbama čl. 322., 295. i 296. Zakona o obveznim odnosima. Naveo je da predmetni ugovor o kreditu treba sagledati i u smislu Općih uvjeta ugovora o kreditu jer se radi o unaprijed sastavljenom ugovoru pri čemu je jedna ugovorna strana – sastavljač ugovora nudi drugoj ugovornoj strani ugovor po principu "uzmi ili ostavi". Tužitelj stoga tvrdi da sve da mu je i bila pružena prilika da bilo što kaže o predmetnom ugovoru, ne bi mogao ishoditi bilo kakve izmjene ugovora.

1. 5. Tužitelj je naveo da prema tumačenju čl. 4. stavka 2. Direktive 93/13/EEZ od strane Suda Europske unije (u presudi Europskog suda pravde od 30. travnja 2014. u predmetu poslovni broj C-26/13) i prema odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske od 13. prosinca 2016. te odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 3. listopada 2017., propuštanje davanja odgovarajućih informacija potrošačima u predugovornoj fazi čini nerazumljivima pisane ugovorne odredbe o kojima se nije pojedinačno pregovaralo. Naveo je da je i 1.-tuženik prije i u vrijeme zaključivanja ugovora propustio informirati potrošače o općem riziku vezanom uz svaku valutnu klauzulu, o činjenici da je rizik intervalutarnih promjena u valutnoj klauzuli vezanoj za švicarski franak neusporedivo veći u odnosu na isti takav rizik u valutnoj klauzuli vezanoj uz euro jer Hrvatska narodna banka ne štiti tečaj kune prema švicarskom franku onako kako to čini u odnosu prema euru, o tome da je rast tečaja švicarskog franka u kontekstu skorog uvođenja EURO zone gotovo potpuno izvjestan, što je utvrdio MMF u studiji iz ožujka 1997. te o povećanom riziku koji donosi istovremeno ugovaranje valutne klauzule i promjenjive kamatne stope, što čini ništetnima sve ugovorne odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli, o kojima se nije pojedinačno pregovaralo.

1. 6. Tužitelj je naveo da je načelno bio upoznat s pojmom valutne klauzule, ali kako je uglavnom bila u opticaju valutna klauzula u DEM, nije bio upoznat da između pojedinih stranih valuta postoje razlike zbog kojih rizik promjene vrijednosti svake od tih stranih valuta u odnosu na kunu nije jednak. Budući da to nije znao, bilo mu je praktički svejedno za koju stranu valutu će vezati glavicu te stoga nije znao da odredbu kojom je iznos glavnice vezao za valutu švicarski franak zapravo ne razumije te da nije znao da istu ne razumije, nije znao kakve će ekonomske posljedice za njega proizaći iz eventualnog sklapanja ugovora o kreditu s valutnom klauzulom u švicarskim francima. Prema oglasima, jedini razlikovni kriterij između ugovora s valutnom klauzulom u švicarskim francima i ugovora s valutnim klauzulama u drugim valutama bila je početna stopa ugovorne kamate, koja nije bila ista za svaku valutnu klauzulu. Logično je da su potrošači, polazeći od načela povjerenja prema bankama, na temelju niže stope ugovorne kamate u slučaju ugovaranja valutne klauzule u švicarskim francima procijenili da će njihova obveza vraćanja (čija visina ovisi osim o kamatama i o tečaju valute) dobivenog iznosa u kunama (koji je određen u trenutku sklapanja ugovora) biti najlakše ostvariva i njima najisplativija sklapanjem ugovora s valutnom klauzulom uz koju je vezana najniža ugovorna kamata. Objavljivanjem niske kamatne stope za kredit u švicarskim francima i istovremenim propuštanjem davanja informacije o rizičnosti kredita u švicarskim francima banke su, suprotno načelu savjesnosti i poštenja navodile potrošače na sklapanje ugovora o kreditu s valutnom klauzulom u švicarskim francima. Tužitelj je istaknuo da u ugovoru o kreditu, koji sadrži odredbu kojom se glavnica kredita veže za valutu CHF, nisu objašnjeni razlozi niti su vidljivi kriteriji na temelju kojih bi mogao predvidjeti ekonomske posljedice koje za njega proizlaze iz te zaštitne klauzule. Naveo

je da je 1.-tuženik u oglasima i reklamama navodio mogućnosti za sklapanje ugovora o kreditu s valutnim klauzulama u različitim valutama, koje su se, osim po vrsti valute, razlikovale samo po početnoj visini stope ugovorne kamate, bez navođenja drugih podataka. Doduše, taj rizik postoji zbog toga što Hrvatska narodna banka ne štiti tečaj kune prema švicarskom franku onako kako to čini u odnosu prema euru, o čemu tuženici također nisu obavijestili potrošače. Naime, opisana zaštita domaće valute u odnosu na euro, osim što ovisi o odluci HNB-a, nema nikakvog utjecaja na rizik koji kod valute švicarski franak postoji neovisno o tome što HNB štiti drugu valutu. Tužitelj je naveo da su djelatnici 1.-tuženika tijekom pregovaranja o sklapanju ugovora, u namjeri da ga uvjere da je za njega povoljno sklopiti ugovor o kreditu s valutnom klauzulom u švicarskim francima, navodili da je švicarski franak sigurna valuta. Da je 1.-tuženik tužitelju objasnio pravo značenje tog pridjeva i značaj te valute kao sigurnog utočišta, što nije napravio, zapravo bi ga istinito informirao da je ta valuta sigurno ulaganje za banke kao davatelje kredita, a ne za potrošače. Dakle, pravo značenje riječi da je švicarski franak sigurna valuta razumjele su samo banke, a ne tužitelj kao potrošač. Tužitelj je naveo da u vrijeme kad su sklapani ugovori koji sadrže odredbe koje su predmet ovog spora nije znao da je uz valutnu klauzulu u švicarskim francima vezan rizik „valute utočišta“ koji ne postoji kod valutne klauzule u eurima, pa tako nije znao niti da je to bitno za donošenje informirane odluke o sklapanju ugovora koji sadrži sporne odredbe te je trebao biti o tome obaviješten. Napomenuo je da ugovorom o kreditu nije ugovorena valutna klauzula u punom smislu riječi. Pojam tečaja po kojem se neka valuta mijenja, npr. euro ili prije DM pogrešno se naziva valutnom klauzulom. Naveo je da je zbog više razloga i u bivšoj državi, i u Republici Hrvatskoj postojalo dvojstvo valute, dakle s jedne strane postojala je službena valuta bivše države koja se zvala dinar, nakon što je Republika Hrvatska izborila svoju neovisnost preuzela je ponajprije za svoju valutu naziv dinar, a nakon toga je svoju valutu nazvala kuna. Uz tu službenu valutu uvijek je postojala još dodatna valuta, a to je u bivšem režimu bila njemačka marka, a potom euro, čija je rasprostranjenost bila velika, da bi se moglo govoriti o paralelnoj valuti. Kad prosječni potrošač ima na umu valutnu klauzulu, onda uvijek ima na umu tečaj po kojem se hrvatska valuta mijenja u odnosu na paralelnu valutu. Naveo je da se u ugovoru o kreditu nalazi samo sintagma „valutna klauzula“, međutim niti u samom ugovoru o kreditu, a niti u Općim uvjetima poslovanja nema definicije valutne klauzule, pa ta klauzula zapravo ne postoji. Smatra relevantnom samo jednu definiciju koja je sadržana u presudi Suda Europske unije C-26/13 od 30. travnja 2014., iz čijeg obrazloženja proizlazi da čl. 4. st. 2. Direktive 93/13 treba tumačiti na način da, kada je riječ o ugovornoj odredbi kao što je ona u glavnom postupku, zahtjev prema kojem ugovorna odredba mora biti jasno i razumljivo sastavljena podrazumijeva obavezu ne samo da konkretna odredba potrošaču bude gramatički razumljiva nego i da ugovor razvidno izloži funkcioniranje konkretnog mehanizma konverzije u stranu valutu na koji s poziva dotična odredba, kao i odnos između tog mehanizma i mehanizma propisanog drugim odredbama koje se tiču isplate kredita, tako da potrošač na temelju točnih i razumljivih kriterija bude u stanju procijeniti ekonomske posljedice koje iz toga za njega proizlazi. Tužitelj u tom smislu smatra da bi valutna klauzula trebala minimalno sadržavati prikaz funkcioniranja konkretnog mehanizma konverzije u stranu valutu, kao i odnos između tog mehanizma i mehanizma propisanog drugim odredbama koje se tiču isplate kredita tako da potrošač na temelju točnih i razumljivih kriterija bude u stanju procijeniti ekonomske posljedice koje iz toga za njega proizlaze.

1. 7. U odnosu na načelo savjesnosti i poštenja tužitelj je naveo da je sustav zaštite potrošača uspostavljen Direktivom 93/13 i temelji se na ideji da se potrošač, zbog

činjenice da nije utjecao na sadržaj budućeg ugovora, nalazi u slabijem položaju u odnosu na trgovca, kako u pogledu pregovaračke snage, tako i u pogledu razine obaviještenosti i položaju koji vodi do pristanka na uvjete koje je prethodno sastavio trgovac kao poslovni subjekt bez mogućnosti utjecaja potrošača na njihov sadržaj (osobito u Presudi Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, C-484/08, EU:C:2010:309, t. 27). Naveo je da su odredbe čl. 81. st. 1. ZZP/03 i čl. 96. st. 1. ZZP/07, kojima je propisano da se ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu odnosno znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača, sudovi dužni tumačiti sukladno cilju Direktive 93/13. Tužitelj smatra da ugovorne odredbe u ugovorima o kreditu koje su predmet ovog spora, kojima se glavnica kredita veže za valutu švicarski franak, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, dovode do znatne neravnoteže u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača već zbog činjenice da potrošači nisu mogli pregovarati o sadržaju ugovornih odredaba budućeg ugovora na sklapanje kojeg su ih banke navodile svojim reklamama. U smislu morala postoji opća dužnost svih sudionika u obveznom odnosu učiniti sve da se u punom smislu postigne informirana suglasnost o svim bitnim elementima namjeravanog pravnog posla uključujući i to da se potrošači upozore na sve postojeće tečajne rizike koje potrošači prihvaćanjem spornih ugovornih odredbi preuzimaju, za čije postojanje kao osobe bez stručnih znanja ne znaju, a banke znaju. Budući da je nemoguće unaprijed predvidjeti rješenja za sve životne situacije koje se mogu dogoditi u praksi, postoje pravna načela kojima se popunjavaju uočene pravne praznine, pa čak i ispravljaju nepravedna rješenja. U tom smislu u čl. 12. ZOO/91, odnosno u čl. 4. ZOO/05 izričito je propisano da su se u zasnivanju obveznih odnosa i ostvarivanju prava i obveza iz tih odnosa sudionici dužni pridržavati načela savjesnosti i poštenja. Činjenica da banke nisu imale zakonsku obvezu dati potrošačima neke propisane informacije prije sklapanja potrošačkih ugovora o kreditu, pa propuštanjem davanja odgovarajućih informacija na koje nisu mogli prekršiti i da nisu prekršili propis kojega u tom obliku nije niti bilo, upravo su zbog toga kao savjesni gospodarstvenici i stručne osobe, trebali sami, prema temeljnom načelu savjesnosti i poštenja, voditi računa i o interesima druge strane, odnosno potrošača. Nije ni moguće propisati sve konkretne obveze za sve varijante pojedinih vrsta ugovora te se zbog toga kolektivni interesi potrošača štite na način da je Zakonom o zaštiti potrošača izričito propisano da je ništetna svaka odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo, ako protivno načelu savjesnosti i poštenja uzrokuje neravnotežu među strankama na štetu potrošača. Tužitelj je naveo da je značaj neravnoteže zbog valutne klauzule u švicarskim francima tim veći što potrošač ne zna za rizik tečaja švicarskog franka, nego misli da je svaka strana sklapanjem ugovora prihvatila samo opći valutni rizik te je još veći zbog toga što se i ugovorna kamata naplaćuje u kunama prema tečaju švicarskog franka, a k tome je i promjenjiva u skladu s jednostranom odlukom banke. Priroda i specifičnosti valute švicarski franak poznata je bankama, ali ne potrošaču koji ne raspolaže stručnim znanjem, a kako ga banke kao profesionalci o tome ni na koji način nisu informirale, potrošač nije i ne može biti svjestan rizika kojeg preuzima. Stoga je i sama nerazumljivost ugovornih odredaba kojima se glavnica veže za švicarski franak ozbiljan uzrok značajne neravnoteže u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača i to protivno načelu savjesnosti i poštenja jer banka za taj rizik zna, ali ga prešućuje te istovremeno za kredit s valutnom klauzulom u švicarskim francima u reklamama nudi najnižu ugovornu kamatu, čime stvara opću klimu da je za potrošače ugovor s valutnom klauzulom u švicarskim francima povoljan i k tome još pojedinačno prilikom pregovaranja o sklapanju ugovora uvjerava potrošače da je švicarski franak sigurna valuta, a često im

daje i pojedinačnu procjenu da su kreditno sposobni samo za sklapanje ugovora koji sadrži odredbe kojima se glavnica veže za tečaj švicarskog franka. Tako i prosječnog potrošača i pojedinačnog potrošača izravno navodi na sklapanje ugovora o kreditu s tom, za potrošača, posebno rizičnom valutnom klauzulom. Neravnoteža u pravima i obvezama koja postoji ugovaranjem predmetne odredbe nedvojbeno je na štetu potrošača i značajna je. Naime, neizvjestan je i iznos glavnice kredita kojeg potrošač kao dužnik ima obvezu vratiti banci, i cijena, jer se i kamata plaća u istoj valuti, u švicarskim francima. Dakle, promjenjivi su i neizvjesni bitni elementi ugovora, a ugovori o stambenim kreditima su u pravilu dugoročni, s tim da banka, koja je u tim ugovorima vjerovnik, zna da je uz tu valutu vezan poseban rizik zbog činjenice da je švicarski franak valuta utočišta, koji rizik preuzima potrošač, a da to ne zna. Nuđenjem najniže ugovorne kamate za ugovore u kojima je glavnica vezana za valutu švicarski franak banka na nepošten način potiče potrošače na sklapanje ugovora upravo s valutnom klauzulom u švicarskim francima pri čemu je propuštanje davanja te bitne informacije koja u startu dovodi do znatne neravnoteže na štetu potrošača protivno načelu savjesnosti i poštenja. Tužitelj je naveo da načelo savjesnosti i poštenja općenito znači da su sudionici obveznih odnosa, dužni međusobno postupati obzirno, uvažavati interese obiju strana, prilikom zasnivanja obveznog odnosa biti otvoreni i iskreni te spremni na potpuno i valjano ostvarenje preuzetih obveza, vodeći računa o smislu i svrsi obveznog odnosa, što znači da su se u određenim životnim situacijama dužni suzdržati čak i od primjene određene norme ako bi time izbjegli da primjenom te norme bude učinjena nepravda. To načelo znači da svatko treba postupati prema drugima onako kako očekuje da će u pravnom prometu prema njemu postupati drugi. Ovo načelo se ne temelji na strogo formalnoj primjeni prava nego na međusobnim moralnim obvezama suugovaratelja čiji se sadržaj prilagođava konkretnim okolnostima i povjerenju. Navedene okolnosti se ne ocjenjuju prema subjektivnim kriterijima nego prema pravnim standardima. Konkretno, u određenoj situaciji kao mjerilo ponašanja je ponašanje prosječnog čovjeka, prosječnog potrošača odnosno urednog i savjesnog gospodarstvenika ili dobrog domaćina, ako je riječ o profesionalnoj djelatnosti. Kao što proizlazi iz citiranih zakonskih odredbi, koje se odnose na trgovca i potrošača, tužitelj tvrdi da nema nikakve sumnje da je tuženik kao banka svjesna svog položaja vezano za svoje stručno znanje i da mora biti svjesna da prosječni potrošač nema stručna znanja o onome što oni sami znaju, i to ne samo na temelju definicija iz zakona, nego i iz svog iskustva. Svaki trgovac obavlja profesionalnu djelatnost radi ostvarenja profita. U ovom slučaju banka, čija je (između ostalog) poslovna aktivnost sklapati ugovore o kreditu s potrošačima radi ostvarenja profita, ima financijska znanja koja potrošač nema. To znaju i potrošači i banke. Prosječni potrošač, budući da zna da nema stručnih znanja, a banka ih ima i potrošač je toga svjestan, svoje neznanje nadomješta povjerenjem prema banci. Nema drugog načina, jer ono što mu treba, pokušava ostvariti sklapanjem ugovora s bankom. Banka, koja je u tom odnosu jača strana, iako joj je prvenstveni poslovni cilj ostvariti profit, sklapanjem ugovora čiji je cilj da potrošač dobije novac za rješavanje stambene potrebe, mora biti obzirna prema potrošačima i njihovim interesima i u razumnoj mjeri ih informirati ih o sadržaju i posljedicama namjeravanog pravnog posla, a naročito ako se radi o standardiziranom ugovoru kojeg je sastavila ona sama bez pojedinačnog pregovaranja s drugom ugovornom stranom. Konačno, ako na temelju pojedinih odredaba ugovora koje potrošač nije razumio dođe do situacije da potrošač ne može izvršavati svoju obvezu vraćanja kredita, može doći do prodaje nekretnine u ovršnom postupku, što je suprotno svrsi zbog koje je potrošač sklopio ugovor. Kako su banke znale za rizik koji sa sobom nosi CHF kao valuta utočišta, a nisu na odgovarajući način o tome obavijestile potrošače na način

da dobiju razumljivo upozorenje temeljem kojeg bi mogli donijeti informiranu odluku hoće li prihvatiti ugovornu odredbu o valutnoj klauzuli u CHF-u, 1.-tuženik nije prema potrošačima postupio obzirno, savjesno, moralno i pošteno, zbog čega je došlo do značajne neravnoteže u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu tužitelja kao potrošača.

1. 8. U okviru tvrdnji o ništetnosti ugovora o kreditu u cijelosti, tužitelj je naveo da su prema odredbama čl. 1021. i čl. 1022. Zakona o obveznim odnosima, bitni sastojci ugovora o kreditu sam novčani iznos koji je predmet obveze vraćanja, vrijeme i način vraćanja tog iznosa te iznos ugovorenih kamata kao cijene ugovora o kreditu. Tužitelj tvrdi da su odredbe o CHF-u i o promjenjivoj kamatnoj stopi bitni sastojci predmetnog ugovora o kreditu. Naime, svi bitni sastojci ugovora o kreditu, konkretno odredba o samom iznosu glavnice kredita i odredba o promjenjivoj kamatnoj stopi kao cijeni kredita, sve povezano na kroz način vraćanja oba iznosa u obliku anuiteta, kao i odredbe koje određuju visinu, vrijeme i način vraćanja kredita te cijenu i način na koji se ona ima za sve platiti, prema tužitelju su zahvaćeni ništetnošću, zbog čega takav ugovor ne može opstati jer nisu valjani bitni sastojci istoga. Tužitelj se pozvao na Odluku suda Europske unije C-118/17, u predmetu Dunai-RBA banka Hungary, prema kojoj je odredba o tečajnom riziku i valuti švicarski franak glavni predmet ugovora te održanje takvog ugovora na snazi nije pravno moguće bez postojanja valutne klauzule. Također je ukazao i na stav iz presude Suda EU C-260/18 prema kojemu odredbe koje se odnose na rizik promjene tečaja definiraju glavni predmet ugovora o kreditu, slijedom čega objektivna mogućnost održavanja na snazi ugovora o kreditu iz glavnog postupka nije sigurna. Konačno, istaknuo je da je 8. rujna 2022. donesena presuda Suda EU u spojenim poljskim predmetima C-80/21, 81/21 i 82/22 kojom je utvrđeno da nacionalni sud mora utvrditi ništetnost ugovora koji sadrži ništetnu valutnu klauzulu, odnosno da nacionalni sud, pa tako i hrvatski sud, treba utvrditi ništetnost ugovora o kreditu u cijelosti u slučaju ugovora o kreditu s valutnom klauzulom.

1. 9. U pogledu ugovora o prijenosu od 14. prosinca 2018., tužitelj je naveo da je predmet tog ugovora bila tražbina nastala temeljem ništetnog pravnog posla (predmetnog ugovora o kreditu sklopljenog s 1.-tuženikom), zajedno sa svim povezanim sporednim pravima i pravima po osnovi sredstava osiguranja. Kako tužitelj smatra da je ugovor o kreditu u cijelosti ništetan, zbog čega ne proizvodi pravne učinke, navodi da je posljedično tome ništetan i ugovor o prijenosu od 14. prosinca 2018.

1. 10. Tužitelj je tužbenim zahtjevima zatražio da se utvrde ništetnima predmetni ugovor o kreditu sklopljen s 1.-tuženikom, kao i ugovor o prijenosu, sklopljen između 1.-tuženika i 2.-tuženika 17. prosinca 2018.

2. 1. U odgovoru na tužbu 1.-tuženik Raiffeisenbank Austria je osporio navode tužbe i tužbeni zahtjev u cijelosti. Naveo je da su stranke 15. prosinca 2006. sklopile ugovor o kreditu broj 228-50 3843160 kojim je 1.-tuženik stavio na raspolaganje tužitelju iznos u kunsjoj protuvrijednosti CHF 120.000,00 uz redovnu kamatnu stopu od 3,95% godišnje, promjenjivu i kamatu po dospijeću, također promjenjivu. Naveo je da je predmetni ugovor u konačnici otkazan zbog neispunjavanja obveza tužitelja i to sukladno odredbama ugovora zbog nepridržavanja obveze tužitelja o redovnom podmirenju dospjelih novčanih obveza, slijedom čega je takav kredit otkazan i tražbina je zakonito ustupljena drugom vjerovniku. Naveo je da za ustup tražbine nije potreban pristanak dužnika, a tražbina je prenesena na način da su na ustup u cijelosti primijenjene odredbe Zakona o obveznim odnosima o ustupu tražbine. Ugovor je sklopljen sukladno članku 1021. Zakona o obveznim odnosima koji je lex specialis i regulira ugovore o kreditu

između banke i korisnika kredita, a istim je propisano da su bitni sastojci ugovora o kreditu obveza banke da korisniku kredita stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, dok je obveza korisnika kredita banci platiti ugovorenu kamatu i dobiveni iznos novca vratiti u vrijeme i na način utvrđen ugovorom. 1.-tuženik je u cijelosti osporio navode tužitelja da bi se imalo smatrati da je cijeli ugovor o kreditu ništetan. Naime, eventualna ništetnost pojedinih odredbi ugovora, a što 1.-tuženik u cijelosti osporava da bi bio slučaj u konkretnom predmetu, ne može nikako povlačiti ništetnost i samog ugovora. Ukazao je na odredbu čl. 55. Zakona o zaštiti potrošača, kojom je propisano da je nepoštena ugovorna odredba ništetna, a da ništetnost pojedine odredbe ugovora ne povlači ništetnost i samog ugovora ako on može opstati bez ništetne odredbe. Odredba čl. 324. Zakona o obveznim odnosima određuje da ništetnost neke odredbe ugovora ne povlači ništetnost ugovora ako on može opstati bez ništetne odredbe i ako ona nije bila ni uvjet ugovora ni odlučujuća pobuda zbog koje je ugovor sklopljen te da će ugovor ostati valjan čak i ako je ništetna odredba bila uvjet ili odlučujuća pobuda ugovora u slučaju kad je ništetnost ustanovljena upravo da bi ugovor bio oslobođen te odredbe i vrijedio bez nje.

2. 2. U odnosu na navode tužitelja o ništetnosti i nepoštenosti ugovorene promjenjive kamatne stope prema Općim uvjetima kojima se uređuju osnovna pravila poslovnih odnosa između klijenta i Banke, a koji su tužitelju uručeni prilikom sklapanja ugovora, propisan je i način određivanja visine kamatne stope, način obračuna i plaćanja kamate pa je iz istih vidljivo da se kamatna stopa utvrđuje ugovorom o kreditu, ugovara se u postotku u odnosu na glavnicu i izražava na godišnjoj razini, a može se ugovoriti kao fiksna ili promjenjiva. 1.-tuženik je naveo da tužitelj nije obrazložio koliko bi prema njegovom mišljenju trebala iznositi promjenjiva kamatna stopa, a čak i da je takva promjenjiva kamatna stopa ništetna, utuženi iznos bi se mogao računati isključivo u odnosu na prosječnu kamatnu stopu na tržištu u utuženom razdoblju. Pravnu osnovu za promjenu kamatne stope predstavljaju upravo odredbe ugovora o promjenjivosti kamatne stope i opći akti tuženika, a 1.-tuženik je naglasio da tužitelju ne samo da je pojašnjena odredba ugovora o promjenjivoj kamatnoj stopi, već je isti njihovo razumijevanje i prihvata potvrdio javnom bilježniku kao povjereniku suda prilikom solemnizacije ugovora. Naveo je da je odredba o promjenjivosti kamatne stope jasna, lako uočljiva, razumljiva, a iz navoda tužitelja u tužbi proizlazi da bi kamatna stopa trebala biti fiksna jer mu fiksna kamatna stopa trenutno odgovara te ignorira činjenicu da prije zaključenja ugovora nije zahtijevao fiksnu kamatnu stopu, već je pristao na odredbu ugovora kojom je ugovorena promjenjiva kamatna stopa. 1.-tuženik ističe kako nikada nije zaprimio prigovor tužitelja u pogledu promjenjive kamatne stope.

2. 3. U odnosu na navode tužitelja o ništetnosti i nepoštenosti ugovorene valutne klauzule 1.-tuženik je naveo da tužitelj neosnovano ističe da je ugovorena valutna klauzula nepoštena i nedopuštena, a kao takva i ništetna i da ne navodi u čemu se sastoji njegov propust a da tužitelja upozori na mogućnost snošenja rizika uslijed rasta tečaja sukladno ugovorenoj valutnoj klauzuli u valuti CHF. Naveo je da je Zakonom o obveznim odnosima dopuštena odredba ugovora kojom se vrijednost ugovorne obveze izračunava na temelju tečaja valute RH u odnosu prema stranoj valuti iz čega proizlazi da je 1.-tuženik postupao isključivo u skladu sa zakonom pa tužitelj neosnovano ističe da je 1.-tuženik ugovaranjem valutne klauzule CHF bio nepošten. 1.-tuženik je naveo da je o svim okolnostima i rizicima valutne klauzule obavijestio tužitelja pri sklapanju ugovora te da je tužitelj po vlastitom izboru, a nakon što je upoznat sa svim okolnostima i rizicima valutne klauzule, odabrao valutnu klauzulu CHF. Takav odabir, između više predloženih ugovora,

predstavlja pojedinačno pregovaranje o ugovornim odredbama budući da je tužitelj samostalno i neovisno mogao birati ugovorne odredbe (ovdje valutnu klauzulu). 1.-tuženik je istaknuo da promjena tečaja strane valute ni na koji način nije predvidiva niti je tuženik mogao procijeniti kretanje tečaja CHF pa ni bilo koje druge strane valute. Suprotno tvrdnjama tužitelja, naveo je da je ugovaranjem valutne klauzule tužitelj također preuzeo valutni rizik s obzirom da ugovaranje valutne klauzule utječe na financijski položaj korisnika kredita jer se kunska protuvrijednost novčanog tijeka (anuiteti, rate ili mjesečni obroci po kreditu) mijenja u ovisnosti o kretanju tečaja valute u kojoj je ugovorena valutna klauzula. Tvrdio je da svaki korisnik bilo kojeg kredita u kojem je ugovorena valutna klauzula, neovisno o izboru valute, preuzima rizik moguće promjene tečaja i svojim potpisom preuzima prava i obveze, odnosno odgovornost za ispunjenje obveze sukladno ugovornim odredbama.

2. 4. 1.-tuženik je osporio navode tužitelja da bi postupao protivno načelu savjesnosti i poštenja jer da bi se odredba o potrošačkom ugovoru mogla smatrati nepoštenom kumulativno moraju biti ispunjeni uvjeti iz čl. 81. ZZP/03: da se o istoj nije pojedinačno pregovaralo i da se, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, takvim uređenjem uzrokuje značajna neravnoteža u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Obzirom da je tužitelj, nakon što je upozoren o svim okolnostima i rizicima valutne klauzule, u zahtjevu za kredit vlastoručno odabrao valutnu klauzulu CHF i nakon što je pristao na promjenjivu kamatnu stopu, 1.-tuženik tvrdi da je u cijelosti postupio u skladu s načelom savjesnosti i poštenja. Naveo je da se tužitelj ne može pozivati ni na jedno utvrđenje iz odluka u "slučaju Franak" jer se ne radi o odlukama koje djeluju erga omnes, već iz tih odluka proizlazi da potrošači svoje navode o povredi njihovih prava imaju svaki zasebno dokazivati. Tužitelj ne može smatrati da je osnov njegove tužbe dokazan samim postojanjem presuda drugih sudova o nepoštenosti i ništetnosti valutne klauzule, već isto mora dokazati, budući da nije bio stranka u postupku koji se vodio povodom kolektivne tužbe pa se ne može pozivati na utvrđenja iz navedene presude.

3. 1. 2.-tuženik EOS Matrix d.o.o. u odgovoru na tužbu je naveo da je tužbeni zahtjev u odnosu na njega nejasan i nedovoljno obrazložen, već da tužitelj tužbeni zahtjev u odnosu na njega temelji jedino na okolnosti proizašle iz ugovornog odnosa s 1.-tuženikom, s kojima 2.-tuženik nema nikakve veze. 2.-tuženik je stoga istaknuo prigovor promašene pasivne legitimacije. Naveo je da temeljem ugovora o prijenosu na njega nije prenesen raniji ugovorni odnos između tužitelja i 1.-tuženika, slijedom čega 2.-tuženik nije preuzeo ugovornu poziciju 1.-tuženika kao kreditora, niti je na bilo koji način utjecao na ugovorenu valutnu klauzulu ili na ugovornu kamatu, na tijek otplate, promjenu kamatnih stopa i sl., a niti je 2.-tuženik bio ugovorna strana i potpisnik predmetnog ugovora o kreditu, pa stoga ne može biti pasivno legitimiran u postupku u kojem tužitelj traži utvrđenje ništetnosti ugovora o kreditu. 2.-tuženik tvrdi da stranke u postupku u kojem se odlučuje o tome je li neki ugovor ništetan ili ne, mogu biti isključivo pravne ili fizičke osobe koje su potpisnice ugovora.

3. 2. Nadalje, 2.-tuženik je istaknuo činjenicu da je predmetni ugovor o kreditu otkazan puno prije sklapanja ugovora o prijenosu iz 2018. godine te je ugovorom o prijenosu na 2.-tuženika prenesena samo tražbina iz ugovora o kreditu, a ne i ugovorni odnos kao takav.

3. 3. Imajući u vidu činjenicu da se tužbenim zahtjevom pod prvom točkom petita traži utvrđenje ništetnosti ugovora o kreditu u cijelosti, 2.-tuženik je istaknuo da je takav zahtjev neosnovan jer je sudska praksa zauzela jasan stav da činjenica ništetnosti

odredbe o valutnoj klauzuli i/ili promjenjivoj kamatnoj stopi ne povlači za sobom ništetnost cijelog ugovora o kreditu.

3. 4. U odnosu na zahtjev kojim tužitelj traži utvrđenje ništetnosti ugovora o prijenosu, 2.-tuženik je naveo da je takav tužbeni zahtjev preuranjen te da bi ga trebalo odbaciti. Naime, bez pravomoćne sudske presude kojom bi bila utvrđena ništetnost ugovora o kreditu kao ovršne isprave u cijelosti (uzimajući u obzir činjenicu da je ugovorom o prijenosu na 2.-tuženika prenesena upravo tražbina iz ugovora o kreditu), tužitelj ne može iznositi tvrdnje da bi ugovor o prijenosu bio ništetan, budući da predmetni ugovor o kreditu s iskazanom klauzulom ovršnosti jest, u skladu s odredbom čl. 23. Ovršnog zakona, ovršna javnobilježnička isprava i kao takav ima svojstvo javnobilježničkog akta, dakle, svojstvo kvalificirane javne isprave koje je priznato zakonom i kao takvo izjednačeno primjerice s ovršnom sudskom presudom ili nagodbom (tzv. načelo legaliteta). Slijedom navedenog, dok god ne postoji pravomoćna sudska presuda kojom bi se utvrdila ništetnost predmetnog ugovora o kreditu kao ovršne isprave u cijelosti, tužitelj ne može tražiti od suda da odluči o dijelu tužbenog zahtjeva kojim se traži utvrđenje ništetnosti ugovora o prijenosu. 2.-tuženik tvrdi da, osim što je tužbeni zahtjev u tom dijelu preuranjen, da je ujedno i neosnovan. Naime, ugovor o prijenosu sklopljen je između 1. i 2.-tuženika te tužitelj nije ugovorna strana u istom. Već iz navedenog razloga, sve i kad bi tužitelj imao pravni interes, a što 2.-tuženik u cijelosti osporava, i dalje ne bi bio aktivno legitimiran tužbenim zahtjevom tražiti utvrđenje ništetnosti ugovora o prijenosu. Naime, čak i ukoliko bi se utvrdila ništetnost ugovora o kreditu, prestala bi postojati samo tražbina koja proizlazi iz tog ugovora o kreditu, no samim time ne bi prestala prava i obveze koja su predmet reguliranja ugovora o prijenosu, a tiču se isključivo ugovornih strana iz tog ugovora, pa tako npr. pravo 2.-tuženika da prema 1.-tuženiku postavi zahtjeve s osnove odgovornosti za postojanje tražbine i s osnove odgovornosti za naplativost tražbine (veritet i bonitet). 1.-tuženik tvrdi da se eventualnim utvrđenjem ništetnosti ugovora o kreditu ne može automatski smatrati osnovanim utvrđivati ništetnost ugovora o prijenosu, budući da za takvo nešto tužitelju nedostaje valjano pravno uporište, uvažavajući činjenicu da je predmetnim ugovorom uređen obvezno-pravni odnos koji s njima nema nikakve veze. Kako je predmet tužbe u drugoj točki petita ugovorni odnos između dva ugovaratelja različita od tužitelja, u kojem su pobliže regulirana njihova međusobna prava i obveze, 2.-tuženik tvrdi da tužitelj nije aktivno legitimiran zahtijevati utvrđivanje ništetnosti predmetnog ugovora o prijenosu te posljedično dokidanje prava i obveza koja su navedeni ugovaratelji između sebe definirali i utanačili, a koja su, s obzirom na materiju reguliranja, u cijelosti izvan domene tužiteljevih prava i interesa.

3. 5. 2.-tuženik je stoga predložio da sud odbije tužbeni zahtjev.

4. U dokaznom postupku sud je izvršio uvid u dokumentaciju na stranicama br. 20-36 i 38-45 spisa te je saslušao tužitelja u svrhu dokazivanja.

5. Tužbeni zahtjevi su neosnovani.

6. 1. Među strankama su bile nesporne činjenice da su tužitelj i 1.-tuženik sklopili ugovor o kreditu, a da je između 1.-tuženika i 2.-tuženika sklopljen ugovor o prijenosu.

6. 2. Sporno je bilo tužiteljevo svojstvo potrošača i potrošačka svrha ugovora o kreditu, pravna valjanost ugovornih odredbi o valutnoj klauzuli i promjenjivoj kamatnoj stopi u ugovoru o kreditu, pravna valjanost cijelog ugovora o kreditu i pravna valjanost ugovora o prijenosu.

7. Uvidom u ugovor o kreditu (str. 38-45 spisa) utvrđeno je da je isti sklopljen između 1.-tuženika kao kreditora i tužitelja kao korisnika kredita i založnog dužnika. Ugovor o kreditu sklopljen je 15. prosinca 2006., a solemniziran kod javnog bilježnika Vlaste Podgajskog 19. prosinca 2006. Kredit je ugovoren u iznosu od 120.000,00 CHF po srednjem tečaju kreditora na dan korištenja kredita. Odredbom čl. 2. ugovora ugovorena je redovna kamata od 3,95% godišnje, kao promjenjiva u skladu s Odlukom o kamatnim stopama kreditora. Kao namjena kredita u čl. 6. ugovora navedeno je da je to stambeni kredit za refinanciranje i adaptaciju. Otplate kredita ugovorena je u 360 jednakih mjesečnih anuiteta u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju kreditora za CHF, važećem na dan dospeljeća, prema otplatnom planu koji kreditor uručuje korisniku kredita po isplati kredita.

8. Uvidom u ugovor o prijenosu (str. 20-36 spisa) utvrđeno je da je isti sklopljen 14. prosinca 2018., a solemniziran kod javnog bilježnika Ilinke Lisonek iz Zagreba 24. listopada 2018., između 1.-tuženika kao cedenta i 2.-tuženika kao cesionara. Predmet ugovora o prijenosu bile su tražbine i sredstva osiguranja s osnove kredita iz ugovora o kreditu broj: 228-50-3843160 od 15. prosinca 2006. prema dužniku Željku Šafranu, ovdje tužitelju, a prema izvratku iz poslovnih knjiga 1.-tuženika, koji je bio sastavni dio ugovora o prijenosu, prema obračunu na dan 30. travnja 2018. ukupno dospjelo dugovanje prema tužitelju iznosilo je 1.035.105,76 kn.

9. 1. Tužitelj je iskazao da je trebao kredit te je otišao u banku, gdje mu je ponuđen tipski ugovor o kreditu s valutnom klauzulom u CHF-u. Drugu vrstu ugovora s nekom drugačijom valutnom klauzulom banka mu nije ponudila, a on nije posebno postavljao pitanja o tome zbog čega mu je ponuđen upravo takav kredit. Ne sjeća se više je li mu ista rečeno o kamatnoj stopi redovne kamate, a također i o valuti CHF, osim da je to jedina vrsta kredita koju mu banka može ponuditi, da će možda u budućnosti biti drugačijih ponuda, ali da u tom trenutku može dobiti jedino takav kredit. Kredit je trebao za uređenje kuće u kojoj je planirao stanovati sa članovima svoje obitelji. Cijeli kredit je uložio u kuću, ali to nije bilo dovoljno za dovršetak kuće te je pored kredita u kuću uložio i dodatna sredstva. Zbog okolnosti koje su se dogodile u međuvremenu, u toj kući nitko ne stanuje. Kuću nikad nije iznajmljivao trećim osobama, niti je u istoj obavljana bilo kakva poslovna djelatnost. U vrijeme dobivanja kredita bio je vlasnik obrta koji se bavio izradom plastične stolarije i bravarijom, ali kredit nije imao nikakve veze s djelatnošću obrta, već je utrošen za uređenje stambenog objekta. U početku su mjesečni anuiteti kredita bili očekivani i prihvatljivi te je kredit normalno otplaćivao, ali u jednom je trenutku došlo do tako velikog porasta anuiteta kredit više nije bilo moguće otplaćivati. Zbog problema s otplatom kredita molio je prolongaciju roka otplate, ali mu je rečeno da to nije moguće. Sa članovima svoje obitelji pokušavao je na sve moguće načine riješiti otplatu kredita, ali to nisu uspjeli jer je u međuvremenu došlo i do bolesti u obitelji, a on zbog vlastitih zdravstvenih problema nije više mogao raditi kao ranije. U jednom trenutku banka je svoju tražbinu prenijela u korist druge pravne osobe.

9. 2. Odgovarajući na pitanja, tužitelj je izjavio da se ne sjeća je li se i kod drugih banaka raspitivao o uvjetima kreditiranja. U trenutku sklapanja ugovora o kreditu uvjeti ugovora nisu bili idealni, ali mu je odgovarao iznos kredita, a u početku su i mjesečni anuiteti bili prihvatljivi. Potvrdio je da mu je banka isplatila ugovoreni iznos kredita.

10. 1. Sud je prije svega utvrđivao je li tužitelj ugovor sklopio u svojstvu potrošača i u potrošačke svrhe. Prema čl. 3. t. 1. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", br. 96/03. – u daljnjem tekstu: ZZP/03), koji je bio na snazi u vrijeme sklapanja predmetnog ugovora o kreditu, potrošač je svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao na tržištu, u svrhe koje nisu namijenjene njegovom zanimanju niti njegovoj poslovnoj aktivnosti ili poduzetničkoj djelatnosti. Nacionalni sudovi država članica Europske unije dužni su tumačiti nacionalno zakonodavstvo u skladu s pravom Europske unije i obvezujućom praksom Suda Europske unije. U interpretativnoj presudi od 3. rujna 2015., Costea, C-110/14, EU:C:2015:357 Sud Europske unije protumačio je pojam „potrošač“ u smislu čl. 2. t. (b) Direktive 93/13 na način da je istaknuo da bi se, kao što je to navedeno u desetoj uvodnoj izjavi Direktive 93/13, ujednačeni zakonski propisi u području nepoštenih ugovornih odredbi trebali primjenjivati na sve ugovore koji se zaključuju između „prodavatelja robe ili pružatelja usluga“ i „potrošača“, pri čemu su ti pojmovi definirani u čl. 2., t. (b) i (c) Direktive. Prema tim definicijama „potrošač“ je svaka fizička osoba koja u ugovorima obuhvaćenima Direktivom nastupa za potrebe izvan okvira svojeg obrta, poduzeća i profesije, a „prodavatelj robe ili pružatelj usluge“ je svaka fizička ili pravna osoba koja u ugovorima obuhvaćenima Direktivom nastupa u okviru svojeg obrta, poduzeća i profesije, bez obzira na to je li u javnom ili privatnom vlasništvu. Na takvoj definiciji potrošača i prodavatelja robe ili pružatelja usluge temelji se sustav zaštite potrošača u kojem se potrošač u odnosu na prodavatelja robe i pružatelja usluge nalazi u podređenom položaju vezano uz pitanja koja se odnose na mogućnost pregovaranja i na razinu informacija, što dovodi do pristupanja uvjetima koje je prethodno sastavio prodavatelj robe, odnosno pružatelj usluge, bez mogućnosti utjecaja na njihov sadržaj.

10. 2. Iz iskaza tužitelja te iz predmetnog ugovora o kreditu utvrđeno je da on ugovor nije sklopio u okviru bilo kakve poslovne djelatnosti, već kao potrošač i da je svrha kredita bila potrošačka za adaptaciju stambenog objekta u kojem je imao namjeru stanovati zajedno sa članovima svoje obitelji.

10. 3. Kako je tužitelj sklopio predmetni ugovor o kreditu u svojstvu potrošača i kako je namjena ugovora bila potrošačka, na predmetni slučaj primjenjuju se odredbe ZZP/03, koje su u tom dijelu u bitnome jednake definiciji potrošača iz odredbi Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“, br. 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09 i 133/09 – u daljnjem tekstu: ZZP/07) te se također primjenjuju utvrđenja iz pravomoćnih presuda, donesenih u postupku zaštite kolektivnih interesa potrošača.

11. 1. Potrošač – Hrvatski savez udruga za zaštitu potrošača podnio je Trgovačkom sudu u Zagrebu 4. travnja 2012. tužbu protiv više banaka, uključujući i 1.-tuženika, radi zaštite kolektivnih interesa i prava, a postupak je vođen pod poslovnim brojem P-1401/2012.

11. 2. Presudom od 4. srpnja 2013. utvrđeno je kako su tužene banke, a među njima i 1.-tuženik, u razdoblju od 10. rujna 2003. do 31. prosinca 2008. povrijedile kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita tako što su u potrošačkim ugovorima o kreditima koristile nepoštenu ugovornu odredbu kojom je ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja ugovorne obveze promjenjiva u skladu s jednostranom odlukom banke, kao i ugovaranjem valute uz koju je vezana glavnica švicarski franak, a o čemu se nije pojedinačno pregovaralo. Navedena presuda je djelomično potvrđena i to u dijelu koji se odnosi na promjenjivu kamatnu stopu te je preinačena u dijelu koji se odnosi na valutnu klauzulu u CHF presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, poslovni broj PŽ-7129/13 od 13. lipnja 2014.

11. 3. Odluka Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, poslovni broj PŽ-7129/13 od 13. lipnja 2014. je potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske, poslovni broj Revt-249/14 od 9. travnja 2015.

11. 4. Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske, poslovni broj U-III-2521/2015, U-III-2536/2015, U-III-2547/2015, U-III-2565/2015, U-III-2603/2015, U-III-2604/2015, U-III-2605/2015 od 13. prosinca 2016. djelomično je prihvaćena ustavna tužba u dijelu valutne klauzule u CHF te je u tom dijelu predmet vraćen Vrhovnom sudu Republike Hrvatske na ponovni postupak. Odlučujući ponovno o reviziji, odlukom poslovni broj Revt-575/16 od 3. listopada 2017. Vrhovni sud Republike Hrvatske djelomično je ukinuo dio odluke Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske u odnosu na valutnu klauzulu u CHF te je predmet vraćen na ponovno suđenje. Presudom poslovni broj PŽ-6632/2017 od 14. lipnja 2018. Visoki trgovački sud Republike Hrvatske odbio je žalbu tuženih banaka i potvrdio je odluku Trgovačkog suda u Zagrebu, poslovni broj P-1401/2012 u dijelu koji se odnosi na valutnu klauzulu u CHF, koja je presuda potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske, poslovni broj Rev-2221/2018 od 3. rujna 2019. u dijelu u kojem je utvrđeno da su tužene banke, uključujući i 1.-tuženika, u predmetnom razdoblju povrijedile kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita sklapanjem ugovora o kreditu koristeći u njima nepoštene i ništetne ugovorne odredbe ugovaranjem valute uz koju je vezana glavnica švicarskog franka te ugovorne odredbe o promjenjivoj stopi redovne kamate sukladno jednostranoj odluci banke.

11. 5. Zaključno, u sporu za zaštitu interesa potrošača pravomoćno je utvrđeno da je i tuženik u predmetnom razdoblju povrijedio kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita sklapanjem ugovora o kreditu koristeći u njima nepoštene i ništetne ugovorne odredbe jer je u potrošačkim ugovorima o kreditima koristio nepoštenu ugovornu odredbu kojom je ugovorena valutna uz koju je vezana glavnica švicarski franak te ugovorne odredbe o promjenjivoj stopi redovne kamate prema jednostranoj odluci banke. 1.-tuženik je time povrijedio i prava tužitelja kao korisnika kredita kad je u predmetnom ugovoru o kreditu unio nepoštene ugovorne odredbe kojima je ugovorena valutna klauzula prema kojoj je tužitelj bio u obvezi otplaćivati kredit u kunama prema tečaju CHF-a na dan dospijeća mjesečnih anuiteta i time što ugovorena promjenjiva kamatna stopa koja se tijekom otplate kredita mijenjala sukladno jednostranoj odluci banke, a bez naznačenih parametara i kriterija o kojima je ovisila promjena kamatne stope.

12. 1. Odredbom čl. 138.a ZZP/07, propisan je obvezujući učinak presude Trgovačkog suda u Zagrebu, poslovni broj P-1401/2012 od 4. srpnja 2013., Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, poslovni broj PŽ-7129/2013 od 13. lipnja 2014.. i PŽ-6632/2017 od 14. lipnja 2018. te Vrhovnog suda Republike Hrvatske, broj Revt-249/14 od 9. travnja 2015. i Rev-221/2018 od 3. rujna 2019. povodom kolektivne tužbe za zaštitu interesa potrošača.

12. 2. Odredbom čl. 502.c Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11. - službeni pročišćeni tekst, 25/13., 89/14., 70/19., 80/22., 114/22., 155/23. – u daljnjem tekstu: ZPP) propisano je da se fizičke i pravne osobe mogu u posebnim parnicama za naknadu štete pozvati na pravno utvrđenje iz presude kojom će biti prihvaćeni zahtjevi iz tužbe iz čl. 502.a st. 1. toga zakona.

12. 3. Temeljem navedenih zakonskih odredbi, sud u ovom postupku obvezuju odluke iz postupka za zaštitu kolektivnih interesa potrošača i navedene odluke imaju direktni učinak na ovaj postupak.

12. 4. Odredbe predmetnog ugovora o kreditu o valutnoj klauzuli CHF, uz koju je vezana glavnica kredita, kao i odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi sukladno jednostranoj odluci banke, sadržajno su jednake kao i u pravomoćnim odlukama u spomenutoj parnici radi zaštite kolektivnih interesa potrošača.

12. 5. Prije i tijekom sklapanja predmetnog ugovora o kreditu 1.-tuženik kao trgovac i tužitelj kao potrošač nisu pojedinačno pregovarali o valutnoj klauzuli u CHF-u, niti o promjenjivoj kamatnoj stopi, a navedena valutna klauzula nametnuta je tužitelju od strane tuženika kao jedina i najpovoljnija opcija kreditiranja i s najnižom kamatnom stopom te je takva vrsta ugovora u to vrijeme bila često u ponudi banaka, uključujući i tuženika. Osim toga, iz iskaza tužitelja proizlazi da mu je 1.-tuženik ponudio jedino predmetni ugovor o kreditu s valutnom klauzulom u CHF-u, a da drugačiji kredit i s drugom valutnom klauzulom tužitelj tada nije mogao dobiti kod 1.-tuženika. Imajući u vidu pravna utvrđenja iz kolektivnog spora za zaštitu interesa i prava potrošača, sadržaj predmetnog ugovora o kreditu i iskaz tužitelja, utvrđeno je da djelatnici 1.-tuženika tužitelja nisu upozorili na moguć rizik od nekontroliranog rasta tečaja CHF-a i na činjenicu da Hrvatska narodna banka nije štitila tečaj domaće valute u odnosu na CHF, zbog čega nije imala mehanizme kontroliranja tečaja te valute kad je isti počeo značajno rasti.

12. 6. Predmetni ugovor o kreditu sklopljen je 15. prosinca 2006., a solemniziran kod javnog bilježnika 19. prosinca 2006., dakle u razdoblju za koje je pravomoćnim sudskim odlukama utvrđeno da je 1.-tuženik povrijedio kolektivne interese i prava potrošača odredbama ugovora o valutnoj klauzuli u CHF-u i o promjenjivoj kamatnoj stopi. Stoga bi na 1.-tuženiku, a ne na tužitelju bio teret dokaza da predmetni ugovor o kreditu ne odgovara sadržaju ugovora o kreditu koji su sklopljeni u razdoblju od 10. rujna 2003. do 31. prosinca 2008., što tuženik tijekom postupka nije dokazao.

12. 7. Za pokretanje i vođenje postupka za zaštitu kolektivnog interesa nije nužno da je došlo do povrede nečijeg subjektivnog interesa i za pokretanje postupka radi zaštite kolektivnog interesa po Zakonu o zaštiti potrošača nisu ovlašteni pojedinci, a s druge strane, osobe koje su zakonom ovlaštene za pokretanje takvog postupka nisu ovlaštene tražiti naknadu štete koju su zbog određene nedopuštene prakse pretrpjeli pojedini potrošači, niti su ovlaštene pokretati parnice radi poništenja svih ugovora koje su pojedini potrošači sklopili.

12. 8. Kad sud utvrdi postojanje određene povrede propisa o zaštiti potrošača, u postupku individualne pravne zaštite radi naknade štete ili izmjene ugovora mogu se pozivati na sadržaj odluke iz postupka zaštite kolektivnih interesa i prava, a osuđujuća presuda iz postupka kolektivne zaštite obvezuje sudove u postupcima individualne pravne zaštite koju pokrene pojedini potrošač, pa tako obvezuje i ovaj sud.

13. 1. Pitanje zaštite kolektivnih interesa potrošača je između ostalog regulirano Direktivom Vijeća 93/13 EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima, a koje odredbe su implementirane i u naše zakonodavstvo Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 78/12) i sada važećim Zakonom o zaštiti potrošača, s time da postoji obveza hrvatskih sudova da tumače nacionalno pravo u duhu prava Europske unije i sveopće njene pravne stečevine, a što uključuje uz ostalo i prasku suda Europske unije, na što se Republika Hrvatska obvezala sklapanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji je u primjeni od 2005. U predmetima C-154/15, C-307/15 i C-308/15 Europski sud je utvrdio i definirao pravila koja vrijede neovisno o tome je li ugovorna odredba proglašena nepoštenom u postupku individualne ili kolektivne zaštite od nepoštenih odredaba, koja kumulativna primjena osigurava potpunu i djelotvornu zaštitu od nepoštenih odredaba suglasno Direktivi 93/13

EEZ. Prvo pravilo o ex tunc učincima utvrđenja da je određena ugovorna odredba nepoštena ide u pravcu da ti učinci idu unatrag od trenutka sklapanja ugovora. Smatra se da nepoštena ugovorna odredba nikad nije bila ugovorena tako da ne može imati učinak u odnosu na potrošača te sudsko utvrđenje nepoštenosti takve odredbe mora imati za posljedicu ponovnu uspostavu pravne i činjenične situacije potrošača u kojoj bi se nalazio da navedene odredbe nije bilo. Drugo pravilo je da proglašenjem ugovorne odredbe nepoštenom za potrošače nastaje subjektivno pravo na restituciju i treće pravilo jest da potrošač ima pravo na punu restituciju svih neosnovano isplaćenih iznosa od trenutka sklapanja ugovora, neovisno o tome kada je utvrđeno da je ugovorna odredba nepoštena.

13. 2. Sud je također uzeo u obzir i pravno shvaćanje koje je Ustavni sud Republike Hrvatske izrazio u svojoj odluci poslovni broj: U-III-4372/2021 od 30. lipnja 2022., prema kojem ako se odluka o nepoštenosti (ništetnosti) odredaba potrošačkog ugovora o kreditu u pojedinačnom potrošačkom sporu temelji na presumpciji da određenom potrošaču u predugovornoj fazi sklapanja konkretnog ugovora nisu dane odgovarajuće obavijesti o odredbama tog ugovora, a ta okolnost nije bila predmetom dokazivanja i utvrđivanja u kolektivnom sporu, onda su u pojedinačnim potrošačkim sporovima banke ovlaštene tvrditi i dokazivati da su u postupku sklapanja pojedinačnog ugovora o kreditu (unatoč tome što ih nisu utvrdile konkretnim, formuliranim ili standardnim ugovorom) ipak na drugi način dale odgovarajuće obavijesti potrošaču o naravi, rizicima i posljedicama osporenih ugovornih odredaba na određivanje njegove novčane obveze i da je potrošač unatoč punoj obaviještenosti svejedno pristao na sklapanje takvog ugovora. U slučaju postojanja takvog informiranog pristanka, na redovnim je sudovima zadaća da u pojedinačnim potrošačkim sporovima provjere na koji način ta okolnost utječe na promjenjivost (direktni učinak) pravomoćnih presuda donesenih u kolektivnom sporu i na ocjenu poštenosti (ništetnosti) odredaba konkretnog ugovora, sve u skladu s temeljnim postupovnim zahtjevima prava na jednakost oružja kako ga tumače i Europski sud za ljudska prava i Ustavni sud Republike Hrvatske, ali i institucionalnim jamstvima prava na pravično suđenje kao što je pravo na pristup sudu.

13. 3. Iz iskaza tužitelja proizlazi da su mu djelatnici 1.-tuženika predmetni ugovor o kreditu ponudili kao i jedinu opciju kreditiranja, a da ga nisu informirali o riziku ugovaranja valutne klauzule u CHF-u, koji je proizlazio iz toga što Hrvatska narodna banka nije štitila tečaj domaće valute u odnosu na CHF, kao što ga je štitila u odnosu na EUR, tako da u razdoblju kada je tečaj CHF-a u odnosu na kunu počeo znatno rasti, Hrvatska narodna banka nije imala mehanizme za kontrolu tečaja te valute. Iz svega navedenog proizlazi da je 1.-tuženik kao bankarska institucija nepotpuno informirao tužitelja kao potrošača o svim okolnostima koje bi u mogućnosti mogle utjecati na rast tečaja CHF-a u odnosu na kunu i posljedično tome na izrazito velik rast mjesečnih anuiteta kredita tijekom razdoblja otplate istoga. Prosječni potrošač nije mogao znati za rizik tečaja CHF, koje god naobrazbe bio, niti su mu mogli biti poznati mogući rizici nekontroliranog rasta tečaja CHF-a. Kod ugovaranja promjenjive kamatne stope redovne kamate 1.-tuženik tužitelja nije informirao, niti je u ugovoru naveo parametre o kojima će ovisiti promjena kamatne stope, a ugovor o kreditu unaprijed je sastavljen od 1.-tuženika kao trgovca te tužitelj nije mogao utjecati na sadržaj istoga u odnosu na sporne ugovorne odredbe. Iz iskaza tužitelja utvrđeno je da su mjesečni anuiteti kredita tijekom otplate istoga znatno povećani u odnosu na prvotne iznose istih, zbog čega više nije mogao otplaćivati predmetni kredit. Iz navedenoga proizlazi da je ugovaranjem valutne klauzule u CHF-u i ugovaranjem promjenjive stope redovne kamate prema jednostranoj odluci 1.-tuženika značajno narušena ekonomska ravnoteža ugovornih strana na štetu tužitelja

kao potrošača jer je valutni, odnosno tečajni rizik 1.-tuženik u cijelosti prebacio na njega, a osim toga 1.-tuženik je jednostrano povišavao stopu redovne kamate, što je dodatno utjecalo na kontinuirani rast anuiteta. 1.-tuženik je stoga postupio protivno čl. 81. i 82. ZZP/03 te su u cijelosti ocijenjeni osnovanima navodi iz tužbe na kojima tužitelj temelji tvrdnju o nepoštenosti i ništetnosti ugovornih odredbi o promjenjivoj kamatnoj stopi koja se povišavala temeljem jednostrane odluke 1.-tuženika i ugovornih odredbi o valutnoj klauzuli u CHF-u, prema kojoj je tužitelj bio dužan otplaćivati kredit prema tečaju CHF-a na dan dospijeca mjesečnih anuiteta, a koje su sadržane u čl. 2. i 7. ugovora o kreditu.

14. 1. Iako je utvrđeno da su nišetne odredbe predmetnog ugovora o kreditu, kojima je ugovorena promjenjiva stopa redovne kamate sukladno jednostranoj odluci tuženika i kojima je ugovorena valutna klauzula u CHF-u, prema kojoj je tužitelj bio dužan otplaćivati kredit prema tečaju CHF-a na dan dospijeca anuiteta kredita, sud je utvrdio da zbog nišetnosti tih ugovornih odredbi nije nišetan cijeli ugovor o kreditu.

14. 2. Prema odredbi čl. 1021. ZOO/05, ugovorom o kreditu banka se obvezuje korisniku kredita staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obvezuje banci plaćati ugovorene kamate i iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno.

14. 3. Predmetnim ugovorom o kreditu bila je ugovorena početna kamatna stopa te iznos kredita prema tečaju CHF-a na dan isplate kredita, koji kao bitni elementi ugovora o kreditu nisu nišetni jer su početna kamatna stopa redovne kamate (3,95% godišnje) i tečaj CHF-a u odnosu na kunu prema kojemu je 1.-tuženik tužitelju isplatio kredit bili poznati tužitelju i na iste je pristao. Naime, predmetne ugovorne odredbe nišetne su u odnosu na daljnja povećanja kamatne stope prema jednostranoj odluci tuženika i daljnja povećanja tečaja CHF-a u odnosu na kunu prema tečajnoj listi tuženika koja je važila na dan dospijeca mjesečnih anuiteta kredita, a nisu nišetne u pogledu inicijalne kamatne stope i inicijalnog tečaja CHF-a. Stoga ugovorne odredbe o inicijalnoj kamatnoj stopi i tečaju CHF-a na dan isplate kredita i dalje mogu egzistirati i primjenjivati se kao takve. Nišetnost predmetnih ugovornih odredbi, makar i u dijelu o kojem ovisi mogućnost opstojnosti ugovora o kreditu u cijelosti, ne odnose se na bitne elemente ugovora o kreditu iz čl. 1022. st. 2. ZOO/05, a to su iznos kredita, uvjeti davanja, korištenja i vraćanja kredita. Nišetnost spornih ugovornih odredbi ustanovljena je upravo zbog toga da bi predmetni ugovor o kreditu bio oslobođen istih, a nakon gubitka pravnog učinka odredbi temeljem kojih se tijekom razdoblja otplate kredita povišavala kamatna stopa te tečaj CHF-a u odnosu na kunu, stopu redovne kamate i tečaj CHF-a treba primijeniti prema početnim vrijednostima, odnosno kamatnu stopu kakva je bila u trenutku sklapanja ugovora i tečaj CHF-a kakav je bio u trenutku isplate kredita.

14. 4. Slijedom navedenog, sud je ocijenio da nišetnost ugovornih odredbi o valutnoj klauzuli i promjenjivoj kamatnoj stopi u predmetnom ugovoru o kreditu ne dovodi do nišetnosti cijelog ugovora o kreditu te je odbio kao neosnovan tužbeni zahtjev u odnosu na 1.-tuženika. Pri tome se ističe da tužitelj nije postavio tužbeni zahtjev za utvrđenje djelomične nišetnosti ugovora o kreditu u dijelu ugovornih odredbi o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli, pa čak niti postavljanjem eventualnog tužbenog zahtjeva, pa sud o nišetnosti takvih ugovornih odredbi nije mogao odlučiti kao o glavnoj stvari, već samo kao o prethodnom pitanju, jer bi u protivnom morao bitno promijeniti sadržaj tužbenog zahtjeva, čime bi prekoračio u tužbi postavljen zahtjev.

15. 1. Tužitelj svoje tvrdnje i zahtjev za utvrđenje ništetnosti ugovora o prijenosu, kojeg ističe u odnosu na 2.-tuženika, temelji na tvrdnji o ništetnosti cijelog ugovora o kreditu.

15. 2. U odnosu na zahtjev za utvrđenje ništetnosti ugovora o prijenosu koji je sklopljen između 1.-tuženika i 2.-tuženika sud je ocijenio neosnovanima prigovore 2.-tuženika o nedostatku aktivne legitimacije i o promašenoj pasivnoj legitimaciji. Točno je da tužitelj nije bio ugovorna strana u ugovoru o prijenosu, ali ima pravni interes tražiti utvrđenje ništetnosti tog ugovora, jer je on i dalje u obvezi isplatiti tražbinu koja se temelji na ugovoru o kreditu kojeg je sklopio s 1.-tuženikom, ali ju nakon sklapanja ugovora o prijenosu više nije dužan ispuniti 1.-tuženiku kao kreditoru i cedentu, već 2.-tuženiku kao cesionaru.

15. 3. Također 2.-tuženik neosnovano tvrdi da eventualna ništetnost ugovora o kreditu ne može utjecati na pravnu valjanost ugovora o prijenosu tražbine koja se temelji na tom ugovoru. Naprotiv, ništetnost ugovora o kreditu utječe na pravnu valjanost ugovora o prijenosu tražbina iz tog ugovora na treću osobu, ovdje 2.-tuženika kao cesionara, tako da ništetnost ugovora o kreditu može dovesti do nevaljanosti ili nepostojanja tražbine koja je predmet prijenosa, čime se dovodi u pitanje i valjanost ugovora o prijenosu tražbine.

15. 4. Prema odredbi čl. 80. st. 1. ZOO/05, vjerovnik može ugovorom sklopljenim s trećim prenijeti na ovoga svoju tražbinu, osim one čiji je prijenos zabranjen zakonom ili koja je strogo osobne naravi, ili koja se po svojoj naravi protivi prenošenju na drugoga. Iz takve zakonske odredbe proizlazi da valjanost ugovora o prijenosu tražbine ovisi o postojanju i valjanosti same tražbine. Ništetnost ugovora o kreditu, koja djeluje ex tunc (od trenutka sklapanja), prema odredbi čl. 323. st. 1. ZOO/05 znači da ugovor o kreditu nije pravno valjan od početka, pa tražbina iz takvog ugovora nema pravnu osnovu. U takvom slučaju, svaka strana mora vratiti što je primila, a stjecatelj tražbine je dužan vratiti imovinu ili naknaditi korist u smislu čl. 1111. ZOO/05. Iz svega navedenog proizlazi da se valjanost ugovora o prijenosu tražbine ne može automatski isključiti zbog ništetnosti ugovora o kreditu, ali ništetnost ugovora o kreditu može biti razlogom za osporavanje tražbine i time utjecati na prijenos iste u korist trećega.

15. 5. U konkretnom slučaju sud je, međutim, ocijenio neosnovanim tužbeni zahtjev postavljen prema 1.-tuženika na utvrđenje ništetnosti cijelog ugovora o kreditu, pa u takvoj situaciji ne postoji razlog na kojemu tužitelj temelji svoj zahtjev za utvrđenje ništetnosti ugovora o prijenosu, kojeg je postavio u odnosu na 2.-tuženika. Tužitelj nije ukazivao na postojanje ostalih mogućih razloga ništetnosti ugovora o prijenosu, a niti je sud po službenoj dužnosti utvrdio postojanje istih.

15. 6. Sud je stoga odbio kao neosnovan tužbeni zahtjev za utvrđenje ništetnosti ugovora o prijenosu, kojeg su sklopili 1.-tuženik kao cedent i 2.-tuženik kao cesionar.

16. 1. Odluka o parničnom trošku temelji se na čl. 154. st. 1. ZPP-a te je tužitelju koji je u cijelosti izgubio parnicu naloženo tuženicima naknaditi troškove koje su bili potrebni za svrhovito vođenje postupka.

16. 2. Sud je tuženicima odmjerio troškove zastupanja po punomoćniku prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika.

16. 3. Tuženicima su odmjereni troškovi za sastav odgovora na tužbu po tbr. 8./1. u visini od 100 bodova, za zastupanje na pripremnom ročištu 9. listopada 2025. i na glavnoj raspravi 17. ožujka 2026. u visini od 100 bodova za svako ročište po tbr. 9./1., što ukupno iznosi 300 bodova, a uz vrijednost jednog boda od 2,00 eura troškovi zastupanja za svakog tuženika iznose po 600,00 eura, kojem iznosu je dodan PDV po

stopi od 25% ili 150,00 eura. Slijedom navedenog, troškovi postupka za svakog tuženika iznose po 750,00 eura.

17. Slijedom navedenog, odlučeno je kao u izreci.

U Zaboku 30. travnja 2026.

Sudac
Nada Mohač

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ove odluke može se podnijeti žalba u roku od 15 dana, putem ovog suda nadležnom županijskom sudu. Ukoliko je stranka uredno obaviještena o ročištu za objavu i uručenje odluke, rok za žalbu teče od dana objave, a ukoliko stranka nije uredno obaviještena o ročištu za objavu i uručenje, rok za žalbu teče od dana dostave ovjerenog prijepisa iste.

Dostaviti:

1. Odvjetnik Tomislav Bartolić, Zagreb, Mrazovićeve 5
2. Odvjetničko društvo Mađarić & Lui d.o.o., Zagreb, Zelinska 4
3. Odvjetničko društvo Haid & Švaljek j.t.d., Zagreb, Trnjanska cesta 67

Broj zapisa: **9-30887-60e7f**

Kontrolni broj: **0ee9f-b37eb-d49da**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan.

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Općinski sud u Zlataru** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.